

Törökország

– Üzletkötés és vállalat alapítás – tudnivalók magyar vállalkozók számára –

Tartalom

Tartalom	1
Alapadatok	3
1. Történelmi áttekintés.....	3
2. További hasznos információk angol nyelven	4
Gazdasági helyzet.....	5
1. Legfontosabb indikátorok	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői	5
3. Gazdasági helyzet.....	6
4. További hasznos információk magyar nyelven	7
5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven	7
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal.....	7
1. Politikai, államközi kapcsolatok.....	7
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok.....	8
2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Török Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében.....	10
Jogi, szabályozási környezet	11
1. Magyarországról Törökországba irányuló kivitel (export) szabályozása.....	11
2. További hasznos jogi információk angol nyelven.....	13
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés	13
1. EXIM országkockázati besorolás.....	13
2. Helyi fejlesztési bank.....	13
3. Helyi befektetés-ösztönzési szervezetek	13
4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat	13
5. Tenderlehetőségek.....	16
Praktikus információk.....	16
1. Nagykövetség és konzuli hivatal.....	16
2. Beutazási feltételek	17
3. Egészségügyi helyzet	18

4. Közbiztonság	18
5. Infrastruktúra, közlekedés.....	19
6. Repülőterek.....	20
7. Banki szolgáltatások elérhetősége	20
8. Egyéb	21
Kultúra.....	21
1. Vallás, vallási szokások.....	21
2. Fontosabb ünnepek	21
3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	22
4. További hasznos információk a kultúráról angol nyelven	22
További információk, linkgyűjtemény	22
1. Általános információk	22
2. Angol nyelvű napilapok	23
3. Nagyobb repterek, légitársaságok.....	23

Alapadatok

Hivatalos név: Török Köztársaság

Főváros	Ankara
Államforma	köztársaság (parlamentáris demokratikus köztársaság)
Kormányzat	központi kormányzás, a kormány vezetője Ahmet Davutoglu miniszterelnök
Pénznem	Török líra (TRY), jele:₺, 1 líra = 100 kuruş
Hivatalos nyelv	török
Beszélt nyelvek	kurd, arab, zazaki
Területe	783 562 km ²
Lakossága	79,414,269 (2015-ös becslés)
Éves népességszaporulat	1,26% (becslés,2015)
Időeltolódás	GMT + 2 óra (nyáron az óraátállítás miatt GMT + 3 óra)
Etnikai megoszlás	török (70-75%), kurd (18%), egyéb (7-12%) (becslés, 2008)
Vallások	iszlám 99,8% (főként szunnita), egyéb (keresztény, zsidó) 0,2%
Nemzeti ünnep	október 29. (a köztársaság 1923-as kikiáltásának ünnepe)

Forrás: <http://en.wikipedia.org/wiki/Turkey>,
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

Törökország transzkontinentális állam – kisebb része Európában, nagyobb része Ázsiában található. Földrajzi helyzete miatt geo stratégiai szempontból fontos ország.

1. Történelmi áttekintés

Anatólia területén, melynek nagy részén ma Törökország fekszik, már a neolitikumban éltek emberek, és itt élte fénykorát az i.e. 7. évezredben a legkorábbi ismert városok közé tartozó Çatal Hüyük. Az i.e. 18. században alapították az első nagyobb birodalmat területén a hettiták. A Hettita Birodalom bukása után Phrügia és Lüdia uralta a nyugati partokat, ahogy az ókori görög kultúra terjedni kezdett. Anatóliát az i.e. 6. században a perzsák, majd i.e. a 4. században Nagy Sándor hódította meg. Ezzel megkezdődött a hellenisztikus művészet és a görög nyelv terjedése, mely végül teljesen kiszorította a korábbi kultúrákat.

I.e. az első században a terület a Római Birodalom része lett, és Nagy Konstantin 324-ben Bizáncot tette meg a Birodalom fővárosának. Ezután a késő középkorig a Kelet-Római Birodalom uralta Törökország területét, de a szeldzsukok már a 7. században terjeszkedni kezdtek. A szeldzsukok közül kiváló oszmánok aztán a 15. században megdöntötték a Kelet-

Római Birodalmat. A fénykorában hatalmas kiterjedésű Oszmán Birodalom (határai a Perzsa-öböltől Magyarországig és Egyiptomtól a Kaukázusig húzódtak) egészen a 20. század elejéig fennmaradt.

Az Oszmán Birodalom utolsó évtizedeiben az államot egy heterogén, nacionalista, alkotmánypárti politikai tömörülés, az Ifjútürök mozgalom irányította, akik a Központi Hatalmak oldalán léptették az államot az I. világháborúba. Az I. világháborút lezáró sèvres-i békeszerződés ellen a törökök katonai ellenállást szerveztek. A török függetlenségi háború (1919-1923) során a Mustafa Kemal és más tábornokok által vezetett török haderők kiszorították az angol, olasz, görög és francia csapatokat, valamint megalakult a Török Nemzeti Országgyűlés, melyet azonban a szultán és kormánya nem volt hajlandó elismerni. 1922. november 1-jén az ankarai országgyűlés eltörölte a szultanátust, majd a sèvres-i döntéseket felülbíráló lausanne-i békeszerződés megkötése után, 1923. október 29-én kikiáltották a köztársaságot. Az ország vezetője, Mustafa Kemal Atatürk, modern, világi és Nyugat-orientált államot hozott létre drasztikus reformok segítségével. A 20. század során több katonai puccs történt az országban, az utolsó 1980-ban. Törökország 1952-ben lett a NATO tagja, és célul tűzte ki az Európai Unióhoz való csatlakozást. A ciprusi török jelenlét, a régóta tartó kurd felkelés keleten, és az iszlám növekvő politikai jelenléte táplálja a közéleti vitákat, és befolyásolja az ország nemzetközi kapcsolatait és az uniós csatlakozási tárgyalások kimenetelét.

Forrás:<http://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%B6r%C3%B6korsz%C3%A1g>,
<http://en.wikipedia.org/wiki/Turkey>,
http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Turkey

2. További hasznos információk angol nyelven

Az ország politikájáról:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Politics_of_turkey

Freedom House: <http://www.freedomhouse.org/country/turkey>

Freedom House: <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/turkey>

Columbia Egyetem weboldala: <http://www.columbia.edu/~sss31/Turkiye/politika.html>

Az ország földrajzáról:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Geography_of_Turkey

Columbia Egyetem weboldala: <http://www.columbia.edu/~sss31/Turkiye/geo.html>

Az ország történelméről:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Turkey

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Republic_of_Turkey

Lonelyplanet.com, online utazási információk:

<http://www.lonelyplanet.com/turkey/history>

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

Legfontosabb indikátorok											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
GDP (milliárd USD)*	483	530,9	647,2	730,3	614,6	731,1	774,8	789,3	820,2	798,4	722,2
Egy főre jutó GDP (USD)*	7130	7736	9312	10380	8626	10135	10605	10666	10946	10515	9437****
Egy főre jutó GNI (USD)*	6520	7520	8500	9340	9130	9980	10510	10810	10950	10830	n.a.
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	8,4	6,9	4,7	0,7	-4,8	9,2	8,8	2,2	4,0	2,9	3,0
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	8,7	10,2	5,8	-1,3	-8,6	13,8	10	1,6	4,1	3,5	n.a.
Infláció (fogyasztói árak, %)*	10,1	10,5	8,8	10,4	6,3	8,6	6,5	8,9	7,5	8,9	7,7
Exportvolumen (milliárd USD)****	73,5	85,5	107,3	132,0	102,1	113,9	134,9	152,5	151,8	168,9	153,6
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	0,684	0,694	0,702	0,704	0,709	0,715	0,72	0,722; 90. hely	0,759; 69. hely	0,359 72. hely	n.a.
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	n.a.	4,1; 58. hely	4,3; 53. hely	4,2; 63. hely	4,2; 61. hely	4,3; 61. hely	4,3; 59. hely	4,5; 43. hely	4,5; 44. hely	4,5; 45. hely a 144 országból	

Forrás: * <http://data.worldbank.org/country/turkey>

** <http://hdr.undp.org/en/statistics/>, kategória: „magas”

*** <http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

**** <http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>

**** <https://knoema.com/sijweyg/gdp-per-capita-ranking-2015-data-and-charts>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek	Németország (9,6%) Irak (6,9%), Irán (6,5%), Egyesült Királyság (6,3%) Egyesült Arab Emírségek (5,4%), Oroszország (4,4%), Olaszország (4,5%), Franciaország (4,1%) (2014)
Legfontosabb exporttermékek	ruházat, élelmiszer, textil, fémtermékek, közlekedési eszközök
Importvolumen	204,3 milliárd USD (2015, becslés)
Legfontosabb importpartnerek	Oroszország (10,4%), Németország (9,2%), Kína (10,3%), USA (5,3%), Olaszország (5%), Irán (4,1%) (2014)
Legfontosabb importtermékek	gépek, vegyszerek, félkész termékek, üzemanyagok, közlekedési eszközök

Forrás: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

3. Gazdasági helyzet

Törökország dinamikus piacgazdaságát egyre inkább az ipar és a szolgáltató szektor táplálja, bár a munkahelyek 25%-át még mindig a hagyományos mezőgazdaság adja. Az 1984 óta tartó privatizáció nyomán az állami részvétel csökkent az iparban, a bankszektorban, a közlekedésben és a távközlésben, így a középosztálybeli vállalkozók bővülő rétege ad lendületet a gazdaságnak, a hagyományosan kiterjedt textil- és ruhaipar mellett más szektorokban is. A gépkocsi-, építő- és elektronikai ipar szerepe egyre fontosabb, Törökország exportjában jelentősége túl is nőtt a textiliparon. 2006 májusa óta megkezdődött a Baku-Tbilisi-Ceyhan olajvezeték működése, amely akár napi 1 millió hordó olajat is szállíthat a piacra. Több gázvezeték-projekt is útnak indult, hogy a közép-ázsiai földgázt Európába vezesse Törökországon keresztül. Miután Törökország súlyos pénzügyi válságon ment keresztül 2001-ben, egy IMF program részeként pénzügyi és fiskális reformokat hajtottak végre. A reformok megerősítették az ország gazdaságát, és bevezetésük után a gazdaság 2008-ig gyorsan növekedett, átlagosan évente 6%-kal. A világgazdaság rossz helyzete és a szigorú költségvetés miatt 2009-ben a GDP csökkent, de Törökország jól szabályozott pénzügyi piaci és bankrendszere átlendítette az országot a globális pénzügyi válságon. A recessziót követően 2010-re az export visszaállt a normális szintre, és a GDP növekedése 9,2%-ra gyorsult. A növekedés 2012-re 3% körüli értékre esett vissza. Az államadósság a GDP 40%-ára csökkent, és a Fitch Group hitelminősítő felsőbb kategóriába sorolta Törökországot. Az ország továbbra is volatilis, rövidtávú befektetésektől függ, ezek segítségével finanszírozza a nagymértékű kereskedelmi deficitet. A 2012-es év végén az FDI (külföldi tőkebefektetés) értéke elérte a 117 milliárd dollárt. Európában, mely a törökországi FDI fő forrása, a gazdasági zavar fennmaradt, így a Törökországba irányuló tőkebeáramlás is lassult. Habár 2012 és 2013 között Törökországban a közszféra adóssága a GDP arányában 40% alá esett vissza, még mindig függ a gyakran ingatag, rövid távú befektetésektől, amelyekkel a folyó fizetési mérleg hiányát finanszírozza. 2013 végére az FDI értéke körülbelül 195 milliárd dollár volt, amely rámutat arra a tényre, hogy az Európában tapasztalható gazdasági zavarok ellenére Törökország gazdasága erőteljesen növekedett. Törökország viszonylag magas folyó fizetési mérleg hiánya, a monetáris politika bizonytalansága, és a szomszédos országokban érzékelhető politikai nyugtalanság sebezhetővé teszi a gazdaságot, mely így a befektetők instabil bizalmától függ. (Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>)

Törökország Európa 7. legnagyobb gazdasága, egy főre jutó nemzeti jövedelme mintegy 11 ezer dollár. A gazdaság 2014-ben 4,7, 2015-ben pedig 3,4 százalékos növekedést ért el. A befektetések terén is jól teljesít az ország, míg 1984-2002. között 14 milliárd dollárnyi külföldi befektetés érkezett az országba, 2003-tól mostanáig 158 milliárd dollár. Törökországban mintegy 43 ezer külföldi cég működik. A török export 2015-ben 153 milliárd dollár volt, 2023-ra 500 milliárd dolláros kivitel terveznek.

Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/kulgzdasagi-es-kulugyminiszterium/gazdasagdiplomaciaert-felelos-allamtitkar/hirek/gazdasagi-egyuttmukodest-tervez-afrikaban-magyarorszag-es-torokorszag>

4. További hasznos információk magyar nyelven

Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-torokorszag>

5. További hasznos gazdasági információk angol nyelven

CIA Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html#Econ>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/statistics/>

Versenyképességi Index:

<http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

A Világbank adatbázisa:

<http://data.worldbank.org/country/turkey>

Törökország központi statisztikai hivatala angol nyelven:

<http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>

Gazdaságtörténet:

http://www.photius.com/countries/turkey/economy/turkey_economy_economic_development.html

Az ENSZ adatai:

<http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Turkey>

Általános gazdasági, ill. kivitellel kapcsolatos specifikus információk:

EU Market Access Database: <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/turkey/>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- Magyarország és Törökország diplomáciai kapcsolatainak felvétele 1924. március 19-én történt meg. Az utóbbi évtizedekben számos fontos politikus látogatott Törökországból Magyarországra és viszont.
- Az ankarai magyar nagykövetség és az isztambuli magyar főkonzulátus mellett magyar tiszteletbeli konzulok működnek Tekirdağban (Rodostó – Erdoğan Erken), Kütahyában (İsmet Güral), Izmirben (Christopher Dologh), Antalyában (Bekir Büleend Özsoy), Kayseriben (Osman Sahbaz), Izmitben (Alpaslan Kaya), Trabzonban (Turgay Ömür), valamint Gaziantepben (Bahaeddin Nakıbođlu). A budapesti török nagykövetség mellett török tiszteletbeli konzul működik Szegeden és Szigetvárott.
- 1981 óta számos fontos egyezmény született a két ország között, 2005-ben gazdasági együttműködési megállapodást írtak alá. (A kétoldalú egyezmények fellelhetők a <http://www.kulugyminiszterium.hu/szerzodes/main.aspx> oldalon.)

(Forrás, további hasznos információk:

http://www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/Istanbul/hu/Bilateralis/pol_kapcs.htm)

- 2013 februárjában Recep Tayyip Erdoğan török kormányfő Budapesten járt és Orbán Viktor miniszterelnökkel folytatott megbeszélést a magyar-török üzleti fórumon. Az üzleti fórum

után Áder János köztársasági elnök a Sándor-palotában fogadta. Erdogan ezután országa külpolitikájáról tartott előadást az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A török kormánydelegáció tagja volt még Zafer Caglayan gazdasági miniszter, Taner Yildiz energiaügyi miniszter, Mehmet Müezzinoğlu egészségügyi miniszter, valamint több parlamenti képviselő és üzletember is.

(Forrás: <http://www.fidesz.hu/hirek/2013-02-05/nagyitoval-sem-talalni-problemas-ugyet-a-ket-oroszag-kapcsolataban/>)

2015-ben 4 felső szintű találkozóra került sor: Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter ankarai hivatalos látogatására januárban és októberben, Ahmet Davutoğlu török miniszterelnök hivatalos budapesti látogatására, és egyben a Magyar-Török Felső Szintű Stratégiai Együttműködési Tanács második ülésére februárban, valamint Áder János köztársasági elnök hivatalos törökországi látogatására márciusban. Ez utóbbi során aláírásra került az új Barátsági és Együttműködési Szerződés.

[Forrás: Magyarország Főkonzulátusa, Isztambul](#)

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

- A magyar-török gazdasági kapcsolatok szerződéses és intézményi feltételrendszere kiépült, a két ország között számos megállapodás van érvényben: gazdasági együttműködési, a beruházások kölcsönös ösztönzéséről és védelméről szóló, környezetvédelmi, állategészségügyi, polgári és kereskedelmi jogsegélyről szóló, közúti fuvarozási és légügyi. A gazdasági, az energetikai, a műszaki-tudományos és a mezőgazdasági együttműködést az érintett szakmai szövetségek és vállalatok bevonásával működő tárcaközi bizottságok segítik.

(Forrás, további hasznos információk:

http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/Istanbul/hu/Bilateralis/gazd_kapcs.htm

- A Törökország és az Európai Unió között 1996-tól működő vámunió feltételrendszere alapján az ipari és a feldolgozott mezőgazdasági termékeink ipari hányada teljes körű vámmentességet élveznek. Egyes mezőgazdasági termékek piacra jutását az 1998-ban hozott, 2006-ban módosított Társulási Tanácsi határozat könnyíti. A szolgáltatásokra és a közbeszerzésekre a vámunió nem vonatkozik. Törökország Európai Unió tagságáról 2005 októberében kezdődtek meg a tárgyalások, ami az integrációs és harmonizációs folyamat révén a kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok feltételeit tovább javítja.

Törökország 2015-ben Magyarország 16. kereskedelmi partnere volt, részaránya a teljes magyar külkereskedelemben 1,4%. Exportunkban 2%-os súllyal a 13., míg az importunkban 0,8%-os részarányal a 21. helyet foglalta el. A kétoldalú áruforgalom 2015-ben 3%-kal 2,8 milliárd dollárra csökkent. Az export 7%-kal, 2 milliárd dollárra süllyedt, amely elsősorban a híradás-technikai, hangrögzítő és -lejátszó készülék exportjának 48%-os (136,1 millió dollár), az energiafejlesztő gép és berendezés exportjának 27%-os (37 millió dollár), a fémtartalmú érc és fémhulladék exportjának 72%-os (17,1 millió dollár), a műanyag-alapanyag exportjának 17%-os (14,3 millió dollár), a textilfonal, szövet, textilipari gyártmány exportjának 56%-os (12,1 millió dollár) valamint az irodagép és gépi adatfeldolgozó berendezés exportjának 8%-os (12,1 millió dollár) gyengülésére vezethető vissza. Mindezt a villamos gép, készülék és műszer kivitel 19%-os (41,1 millió dollár) és az élő állat kivitel 628%-os (40,3 millió dollár) erősödése se tudta ellensúlyozni. Az import 10%-os emelkedést követően 766,5 millió dollárt tett ki, amely kapcsán a közúti jármű importjának 202%-os (76,5 millió dollár), az energiafejlesztő gép és berendezés importjának 57%-os (12 millió dollár) és gumigyártmány

importjának 29%-os (8,3 millió dollár) bővülése emelhető ki. A kereskedelmi többletünk 15%-os csökkenés után 1,2 milliárd dollárt tett ki 2015-ben.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) adatai szerint a Magyarországon befektetett, Törökországból érkező működő-tőke állománya 2014 végén 24,5 millió dollár volt.

- Az Eximbank 211,9 millió dolláros országlimittel rendelkezik Törökország vonatkozásában. 2015. november 3-án hivatalosan is megnyílt az EXIM isztambuli képvisellete, amely 2016. március 24-én – a konzulátussal, az MNKH Zrt. helyi irodájával és a Magyar Intézettel együtt – a Polat Ofis-ba költözött.

2014 márciusában a Világbank-csoporttal történő együttműködés meghatározó lépéseként került sor az IFC (International Finance Corporation) és az EXIM közötti Trust Fund partnerségi szerződés megkötésére. A szerződés 2016 eleji módosításával ki lett bővítve a kedvezményezett országok köre, amely immár Törökországot is tartalmazza.¹

2010 óta a HITÁ/HIPA 2 török relációba tartozó befektetési projekt sikeres lezárásához járult hozzá aminek köszönhetően összesen 10,33 millió dollár működő tőke érkezett Magyarországra. Az említett projektek 225 új munkahelyet teremtettek.²

A HIPA jelenleg is folytat tárgyalásokat török befektetőkkel.

- A Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. (MNKH Zrt.) Törökországban jelenleg 5 külpiazi irodával rendelkezik (Isztambul, Ankara, Izmir, Bursa, Gazientep), amelyeket az ALX Group üzemeltet.

- [Forrás: Magyarország Főkonzulátusa, Isztambul](#)

- Nagyobb, üzletembereket tömörítő szövetségek Törökországban: Iparosok és Üzletemberek szövetsége (TÜMSIAD, <http://www.tumsiad.org.tr/tr/#>); Független Iparosok és Üzletemberek Szövetsége (MÜSIAD, <http://www.musiad.org.tr/tr-tr>)

- Az üzleti közösség további fontos szervezete a Török Külgazdasági Kapcsolatok Bizottsága (DEIK), melynek célja Törökország és a török magánszektor magas hozzáadott értékű integrálása a globalizáció folyamatába.

(További információk elérhetőek az alábbi honlapon: <http://en.deik.org.tr/>)

A magyar-török külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Egyenleg			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Összesen	1560,677	1889,728	2131,364	1990,497	514,384	732,028	699,726	766,481	1046,293	1157,701	1431,639	1 224,017
Élelmiszer, ital, dohány	145,046	38,529	26,075	72,115	14,797	14,591	16,437	16,553	130,249	23,938	9,639	55,561
Nyersanyagok	16,390	33,939	31,055	12,196	10,404	9,119	8,617	10,877	5,986	24,821	22,438	1,319
Energiahordozók	21,693	14,313	18,526	8,124	0,172	0,217	0,151	0,105	21,521	14,096	18,375	8,019
Feldolgozott termékek	363,319	468,137	492,642	471,722	263,689	315,415	379,838	391,276	99,631	152,722	112,803	80,446
Gépek, gépi berendezések	1014,229	1334,810	1 563,067	1426,340	225,323	392,687	294,682	347,669	788,906	942,124	1 268,385	1 078,671
Forrás: KSH												

¹ Forrás: Az Eximbanktól kapott tájékoztatás alapján.

² Forrás: A HIPA-tól kapott tájékoztatás alapján.

2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Magyar-Török Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) a kamarai tagvállalatok kezdeményezése nyomán 2012. június 17-én hozta létre a Magyar-Török Tagozatot. A Tagozat elnöke Rév András, alelnöke Kovács József.

A szervezet célja a Törökország iránt érdeklődő hazai cégek piacra jutásának elősegítése. Kiemelt feladatnak tekintjük az üzleti lehetőségek bővítését, melynek érdekében üzletember-találkozókat, tájékoztató fórumokat, üzleti delegációkat szervezünk, és igyekszünk információkkal segíteni a hozzánk forduló cégeket. A tagozat tagvállalatai havonta elektronikus hírlevelünkből értesülhetnek az országot érintő aktuális gazdasági, politikai, társadalmi hírekről.

Támogatjuk továbbá tagjainkat törökországi vásárokon és kiállításokon való részvételben. A Tagozat munkája során együttműködik Törökország országos és területi kamarai szervezeteivel, valamint az ott működő hazai kereskedelmi szervezetekkel, képviselőkkel. A Tagozat tagja lehet bármely, Magyarországon bejegyzett, a kamarai regisztrációval rendelkező jogi személy, aki a Tagozat honlapján is megtalálható kitöltött és aláírt belépési nyilatkozatát a tagozat titkára részére megküldi. A belépéshez kapcsolódó további feltételekről a [Jelentkezés a Tagozatba](#) linken tájékozódhatnak az érdeklődők.

Elérhetőség:

Magyar-Török Tagozat

Elnök: Rév András

Alelnök: Kovács József

Titkár: Tepes Anna

Titkárság: MKIK - Nemzetközi Igazgatóság

Telefon: 1/474 5142

Fax: 1/474 5149

e-mail: torok.tagozat@mkik.hu

A Tagozat által szervezett programok:

- 2014. május 12-16., üzleti delegáció Izmitben, Bursában és Gebzében, 15 fő
- 2014. szeptember 15 – 19., üzleti delegáció Kayseriban és Vanban, 9 fő
- 2014. október 27. gazdasági fórum és üzletember-találkozó Budapesten a Nigdei Kereskedelmi és Iparkamarával együttműködésben, 107 fő
- 2014. december 1. Magyar-török gazdasági fórum Budapesten, 80 fő
- 2015. május 13., gazdasági fórum és üzletember-találkozó Budapesten a Kocaeli Iparkamarával együttműködésben
- 2015. szeptember 15-18., üzleti delegáció Isztambulban és Ankarában, 16 fő
- 2015. november 20., Magyar-török gazdasági fórum Budapesten, 35 fő

Jogi, szabályozási környezet

Törökországban polgári jogrendszer van érvényben, mely különböző európai (főként a svájci) jogrendszereken alapul. Törökország számos emberi jogi egyezményt aláírt, a jogrendszer alapjait az 1982-es alkotmányban fektették le. Az alábbiakban néhány jellegzetes üzleti szempont alapján csoportosítva közöljük a vonatkozó szabályozási jellemzőket. Érdemes figyelembe venni, hogy 2014-ben néhány ponton változott a szabályozási környezet, amely hatással lehet a vállalkozások működésére.

A változásokat tartalmazó összefoglaló elérhető a következő linken:

http://www.pwc.com/en_GX/gx/hr-management-services/newsletters/global-watch/assets/pwc-turkish-legislation-changes-affect-employers-assignees.pdf

1. Magyarországról Törökországba irányuló kivitel (export) szabályozása

- A külkereskedelmi tevékenységhez nem kell engedély Törökországban, adószám birtokában néhány termékcsoporthoz kivétellel bármely ipari termék szabadon importálható. A kettős felhasználású termékek exportja engedélyhez kötött.
- A külkereskedelmet érintő hatályos rendelkezéseket a Külkereskedelmi Államtitkárság (Dışişleri Bakanlığı) évente megjelenteti hivatalos formában. Törökország az elmúlt évtizedben alapvető változást hajtott végre az import liberalizálása terén. A legfontosabb jellemzője ennek a folyamatnak, hogy régebbi mennyiségi korlátozások, kvóták megszűntek és értékalapú szabályozás lépett életbe. A tiltott, vagy korlátozott forgalmazású import termékek folyamatosan aktualizált listája a Vám és Kereskedelmi Minisztérium (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı) [honlapján megtalálható](#). Egyes termékek importjára speciális szabályok vonatkoznak. Alkohol és dohány termékek importjához a TAPDK ([Tobacco Products and Alcoholic Drinks Market Regulatory Authority](#)) engedélye szükséges. Cigaretta a British American Tobacco által felvásárolt TEKEL állami vállalat, orvosi röntgen filmet csak a Kızılay ([Vörös Félhold](#)) importálhat. Aranyat, gyémántot és platinát csak az Isztambuli Aranytőzsde tagjai importálhatnak ([Istanbul Altın Borsası](#)).
- Az export termékek előállításához szükséges import által beszerezhető alapanyag vám- és adómentes, amelyet behozatali vámelőjegyzés alapján az exportra termelő vállalkozások vehetnek igénybe. A vállalkozóknak bankgarancia formájában vámbiztosítékot kell adniuk. A bankgarancia az elkészült áru kivitelekor kerül felszabadításra. A Külkereskedelmi Államtitkárság engedélyezi az országba bekerült áruk, változatlan formában történő re-exportja esetén a vám és adók alóli mentesítését.
- A kereskedelmi érték nélküli minták mentesek a vám és egyéb terhek alól, míg az értékkel bíró minták esetében a vámot kivetik, de ha a behozataltól számított 6 hónapon belül kiviszik az országból, a vám visszatérítésre kerül. A mintaküldeményekhez számlát kell csatolni. A különféle promóciós anyagok (prospektus, szórólap, termékkatalógus, stb.) után sem kell vámot fizetni.
- A különféle kiállításokra ATA carnet okmánnyal is lehet vámentesen árut hozni. Az exportfejlesztésért az [Export Információs Platform](#), az általános gazdasági külkapcsolatokért pedig a [Foreign Economic Relations Board](#) (DEIK) a felelős.
- A török piacon az eredményes működésnek alapvető feltétele a piac általános jellemzőinek, minőségi követelményeinek, ár- és költségviszonyainak megismerése. A kezdeti lépésekhez szükséges céglisák, ágazati információk küldésével mind a Külgazdasági Iroda, mind a Magyar Nemzeti Kereskedőház törökországi partnere, az ALX Macar Ticareti Geliştirme Merkezi Ltd. készséggel nyújt segítséget. A partnereket levelezés útján történő előzetes kapcsolatfelvételt, kölcsönös bemutatkozást követően célszerű személyes találkozó alapján

kiválasztani. Előtte ajánlott a jelölt partnerek leinformálása. Ehhez ugyancsak igénybe vehető a Külgazdasági Iroda segítsége.

- Az állami megrendelések, közbeszerzési eljárás menetét, a szerződéskötés feltételeit törvények szabályozzák. Egyes esetekben a török cégek árelőnyt élveznek, illetve a Törökországban gyártott anyagok/eszközök használata előnyt jelent.
  - Az import termékek elosztása a legtöbb esetben az exportőrök képviselőin, ügynökein keresztül történik. Annak függvényében, hogy a fogyasztók illetve végfelhasználók hol helyezkednek el, szükség van képviseleti hálózatra is. A török jog az ügynöki szerződéseket a szerződő felek szabad akaratától függő, magánjogi megállapodásoknak tekinti. A jutalék mértékében a felek a tevékenység jellegétől függően, szabadon állapodhatnak meg. A képviselők és ügynökök rendszeresen látogatják vevőiket, végfelhasználóikat a külföldi megbízóikkal együtt.
  - Ami az eladási technikákat illeti, megegyezik az általános nemzetközi gyakorlattal. Az eladni kívánt termék megfelelő bemutatása, magas színvonalú katalógusok, prospektusok, angolul vagy törökül szükségesek. Törökország nagyobb városaiban megrendezendő kereskedelemfejlesztési rendezvényeken (vásárok, szakkiállítások, tanácskozások, szimpóziumokon) való megjelenés nagyon fontos.
  - A tiltott, vagy korlátozott forgalmazású import termékek folyamatosan aktualizált listája a <http://www.gtb.gov.tr/> honlapon található meg.
  - Forrás: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-torokorszag>
  - **Az adózásról bővebben az alábbi linkeken olvashat (angol nyelven):**
Angloinfo, angol nyelvű információs szolgálat külföldre költözőknek:
<http://turkey.angloinfo.com/money/general-taxes/>
Törökország Beruházás Támogatási és Promóciós Ügynöksége:
<http://www.invest.gov.tr/en-US/investmentguide/investorguide/Pages/Taxes.aspx>
Ernst & Young weboldala: <http://www.ey.com/GL/en/Services/Tax/Worldwide-Corporate-Tax-Guide---XMLQS?preview&xml=~ec1images~taxguides~WCTG-2013~WCTG-TR.xml>
  - A vállalat alapításról részletesen az alábbi oldalon érhetők el információk angol nyelven:
<http://www.invest.gov.tr/en-US/investmentguide/investorguide/Pages/EstablishingABusinessInTR.aspx>
A vállalati adózásról lásd bővebben angol nyelven:
<http://www.ey.com/GL/en/Services/Tax/Worldwide-Corporate-Tax-Guide---XMLQS?preview&XmlUrl=/ec1images/taxguides/WCTG-2016/WCTG-TR.xml>
  - A vállalat alapításhoz részletes angol nyelvű útmutató szektorokra lebontva:
<http://www.invest.gov.tr/en-US/investmentguide/processwizard/Pages/InvestmentProcessWizard.aspx>
- További hasznos információk magyar nyelven:**
Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-torokorszag>
- További hasznos információk a vállalat alapításról angol nyelven:**
Törökország Beruházás Támogatási és Promóciós Ügynöksége:
<http://www.invest.gov.tr/en-US/Pages/Home.aspx>
Ecovis, nemzetközi ügyvédi iroda:
<http://www.ecovis.com/fileadmin/countries/turkey/doing-business-turkey.pdf>
A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:
<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/turkey/starting-a-business>
Startupoverseas.co.uk a törökországi vállalat alapítási lehetőségekről:

<http://www.startupoverseas.co.uk/starting-a-business-in-turkey>

2. További hasznos jogi információk angol nyelven

Általában a jogról:

Library Of Congress weboldala: <http://www.loc.gov/law/help/guide/nations/turkey.php>

Hellenic Resources Network weboldala: <http://www.hri.org/docs/turkey/>

Törökország Beruházás Támogatási és Promóciós Ügynöksége:

<http://www.invest.gov.tr/en->

[US/turkey/factsandfigures/Pages/LegalAndPoliticalStructure.aspx](http://www.invest.gov.tr/en-US/turkey/factsandfigures/Pages/LegalAndPoliticalStructure.aspx)

Ingatlan-adásvétel:

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_purchases_of_real_estate_in_Turkey

Portturkey.com, online hírportál: <http://www.portturkey.com/real-estate/5265-turkey-allows-foreigners-100-real-estate-ownership>

Anatlyahomes.com, információk külföldi befektetőknek:

<http://www.antalyahomes.com/foreign-investment-laws-and-restrictions-in-turkey>

Szellemi tulajdonnal kapcsolatos törvények

Szellemi Tulajdon Világszervezete: <http://www.wipo.int/wipolex/en/profile.jsp?code=TR>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az EXIM 2015. október 9-től hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Törökország a 4-es országkockázati kategóriába esik, tehát biztosítható (két éves vagy két éven túli törlesztési futamidejű ügyletek vonatkozásában).

Forrás: <http://exim.hu/>

2. Helyi fejlesztési bank

Kalkinma Development Bank of Turkey

Cím: Necatibey Caddesi No:98 06100, Yenisehir, Ankara

Tel: +90 (312)2318400

Fax: +90 (312) 231 31 25

E-mail: kalkinmahaberlesme@kalkinma.com.tr

Web: <http://english.kalkinma.com.tr/>

3. Helyi befektetés-ösztönzési szervezetek

- A Török Köztársaság Miniszterelnökségének Befektetés-ösztönző Ügynöksége (ISPAT) <http://www.invest.gov.tr/en-US/theagency/Pages/OurServices.aspx>
- Kincstárügyi Államtitkárság Befektetési igazgatósága <http://www.treasury.gov.tr>

4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

Törökországban elválnak egymástól a kereskedelmi-, az ipar- és az agrárkamarák. Kötelező kamarai tagság van, a legnagyobb taglétszámmal (több, mint háromezer tag) az isztambuli kereskedelmi kamara rendelkezik. A különböző kereskedelmi- és iparkamarák, illetve tőzsdék közötti együttműködésért a Törökországi Kamarák és Tőzsdék Szövetsége

(TOBB, <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Eng/AnaSayfa.php>) felelős. Az agrárkamarákat az Agrárkamarak Szövetsége (TZOB, <http://www.tzob.org.tr/>) fogja össze.

A Törökországi Kamarák és Tőzsdék Szövetségének (TOBB) elérhetősége:

Cím: Ankara, Dumlupınar Bulvarı No.252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530

Telefonszám: +90 (312) 218 20 00

Fax: +90 (312) 219 40 90

E-mail: info@tobb.org.tr

Web: <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Eng/AnaSayfa.php>

A törökországi kereskedelmi kamarák elérhetőségei

1. Isztambul

Cím: The Istanbul Chamber of Commerce, főépület: Reşadiye street, 34112 Eminönü

Telefon: +90 212-4556000

Fax: +90 212-5131565-

E-mail: ito@ito.org.tr

Web: <http://www.ito.org.tr/INTRODUCTION/ENGLISH.pdf>

2. Ankara

Cím: Ato Sarayi Eskişehir Yolu Sogutozu Mallesi 2. Cad.No: 5 06530

Telefon: +90 312-2857950

Fax: +90 312-2863446-

E-mail: info@atonet.com

Web: <http://www.atonet.org.tr/>

3. Izmir

Cím: Atatürk Cad.No:126 Pasaport-Alsancak

Telefon: +90 232-4449292

Fax: +90 232-4984698

E-mail: info@izto.org.tr

Web: <http://www.izto.org.tr/>

4. Adana

Cím: Abidinpaşa Cad. No:42/A

Telefon:+90 322-3513911-

Fax:+90 322-3518009

E-mail: yazi@adana-to.org.tr

Web: <http://www.adana-to.org.tr>

5. Gaziantep

Cím: Incilipınar Mah. 16 Nolu Sokak Sehit Kamil

Telefon: +90 342-2203030-

Fax:+90 342-2311041

Web: <http://www.gto.org.tr/>

E-mail: gto@gto.org.tr

A törökországi kereskedelmi kamarák elérhetőségeit összefoglaló gyűjtemény megtalálható az alábbi címen: <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Eng/TicaretOdalari.php>

A törökországi iparkamarák elérhetőségei

1. Isztambul

Cím: Mesrutiyet Cad. No:62 Tepebaşı

Telefon: +90 212-2522900

Fax: +90 212-2495084-

E-mail: info@iso.org.tr

Web: <http://www.iso.org.tr/>

2. Ankara

Cím :Atatürk Bulvari No: 193 Kavaklıdere

Telefon:+90 312-4171200

Fax: +90 312-4175205-

E-mail: aso@aso.org.tr

Web: <http://www.aso.org.tr>

3. Adana

Cím : Turhan Cemal Beriker Bulvari No.156 01130 Seyhan-

Telefon:+90 322-4366363

Fax:+90 322-4361636

E-mail: adaso@adaso.org.tr

Web: <http://www.adaso.org.tr>

4. Gaziantep

Cím : Istasyon Caddesi Ticaret Sarayi K:4

Telefon: +90 342-2210900-

Fax: +90 342-2301682

E-mail: gso@gso.org.tr

Web: <http://www.gso.org.tr/>

Az törökországi iparkamarák elérhetőségeit összefoglaló gyűjtemény megtalálható az alábbi címen: <http://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Eng/SanayiOdalari.php>

Az Agrárkamarák Szövetségének (TZOB) elérhetősége:

cím: GMK Bulvarı No:25 Demirtepe

06440 ANKARA

Telefonszám: +90 (312) 231 63 00

Fax: +90 (312) 231 76 27

E-mail: ziraatodalari@tzob.org.tr

Web: <http://www.tzob.org.tr/>

Az törökországi agrárkamarák honlapjait összefoglaló gyűjtemény megtalálható az alábbi címen: <http://www.tzob.org.tr/Ziraat-Odalar%C4%B1/Ziraat-Odalar%C4%B1-Listesi>

5. Tenderlehetőségek

A tenderlehetőségeket tartalmazó weboldalak jellemzően fizetősek és regisztrációhoz kötöttek, pl. <http://www.tendersinfo.com/> és <http://www.turkishtenders.com/eng/index.php>
(Forrás: <http://hipa.hu/Region/Turkey/Info>)

Praktikus információk

1. Nagykövetség és konzuli hivatal

Törökországi magyar nagykövetség:

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Kiss Gábor (e-mail: mission.ank@mfa.gov.hu)

Bevándorlási összekötő szakdiplomata: dr. Bogdán Orsolya (mission.ist@mfa.gov.hu)

Külpolitikáért felelős diplomata, konzul: Kátai-Nagy Krisztina (e-mail: mission.ist@mfa.gov.hu)

Cím: Macaristan Cumhuriyeti Ankara Büyükelciligi, Sancak Mahallesi, Layoş Koşut Caddesi 2. 06550 Yıldız / Cankaya, Ankara, Turkey)

Telefonszám: +90 312 405 80 60, +90 312 442 22 75,

(ügyelet munkaidőn kívül: +90 533 699 3694)

Fax: +90 312 405-8933

E-mail: mission.ank@mfa.gov.hu

Web: <http://www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/TR/hu>

Isztambuli főkonzulátus:

Főkonzul: Hendrich Balázs

Vezető konzul: Torma Tamás

Cím: POLAT OFIS B Blok, Imrahor Cad. Yankı Sokak No: 27, Gürsel Mah., Kağıthane – 34400 Istanbul

Előhívó: +90-212

Telefon: 317 9214, 317 9215 (magyar idő szerint: 08.00 - 15.30)

Ügyelet: 00-90-533-375-8715 (magyar idő szerint 15.30 - 08.00)

Fax: 317-9218

E-mail: mission.ist@mfa.gov.hu, consulate.ist@mfa.gov.hu

Honlap: www.mfa.gov.hu/cons/istanbul

Külgazdasági attasék Ankarában:

Kiss Roland: Roland.Kiss@mfa.gov.hu

Batizi Bence: bbatizi@mfa.gov.hu

Külgazdasági attasé Isztambulban:

Weisz János: jweisz@mfa.gov.hu

Kakas Zsófia Beáta: ZsKakas@mfa.gov.hu

Magyarországi török nagykövetség:

Nagykövet: Şakir Fakılı

Nagykövetség címe: 1062 Budapest, Andrássy út 123.

Telefonszám: +36 1 4789130 (Konzulátus)

+36 1 4789100 (Nagykövetség)

Fax: +36 1 344 5143

E-mail: embassy.budapest@mfa.gov.tr

Web: <http://www.budapeste.be.mfa.gov.tr/>

2. Beutazási feltételek

Magyar állampolgárok 2014. február 9-től vízummentesen léphetnek be és tartózkodhatnak Törökország területén. A tartózkodás időtartama összevonva is legfeljebb 90 nap lehet 180 napon belül, azaz vízummentesen egyszerre legfeljebb 90 nap tölthető el Törökországban. A vízummentes beutazás turista és üzleti célú belépésre vonatkozik (üzleti tárgyalások folytatása, konferencia- és vásárlátogatás). Turistaként - tehát vízummentesen - léphetnek be a sport vagy kulturális eseményeken történő szereplés céljával utazók is, amennyiben törökországi tartózkodásuk nem haladja meg a 90 napot. A tanulmányi céllal utazók vízummentesen beléphetnek az országba, de Törökországban tartózkodási engedélyt kell kérniük. 2013 végén a magyar külképviseletek megállapodást kötöttek a törökországi kereskedelmi kamarákkal az üzleti vízumok kiadásának megkönnyítéséről.

Nyomatékosan felhívjuk a Törökországba utazó magyar állampolgárok figyelmét, hogy az országba kizárólag érvényes útlevél birtokában léphetnek be. Vízummentes beutazás esetén az útlevélnek a belépéstől számított legkevesebb 150 napig érvényesnek kell lennie (a 90 napos vízummentességi időszak alatt + 60 napig).

Vízummal való belépés esetén az útlevélnek a vízum lejártá után 60 napig érvényesnek kell lennie. A külföldi állampolgároknak olyan érvényes útlevéllel, vagy egyéb hivatalos úti okmánnyal kell rendelkezniük, amelybe a határőrség belépő, illetve kilépő bélyegzőt tud elhelyezni, ellenkező esetben nem lehet belépni Törökország területére.

Az ideiglenes magánútlevéllel Törökországba belépő magyar állampolgárok vízumkötelezettek. Érvénytelen útlevéllel magyar állampolgárok Törökország határait nem léphetik át.

Az érvénytelen vagy a belépéskor 150 napnál rövidebb érvényességű útlevéllel belépni szándékozó magyar állampolgárokat a török hatóságok minden esetben visszafordítják. Törökországban több nemzetközi repülőtéren nincs tranzitóna, ezért ha a magyar állampolgár visszafordítására ilyen repülőtéren kerül sor, akkor elhelyezésük zárt helyen vagy rendőrségi fogdában történik. Ezen eljárásokba illetékesség híján a magyar külképviselet nem avatkozhat be, segítséget nyújtani nem áll módjában, az ilyen esetekről a török hatóság egyáltalán nem tájékoztatja külképviseleteinket.

Vízum felvétele szükséges, amennyiben az utazás célja:

- munkavállalás,
- kutatás,
- hivatalos tehergépkocsi vezetők beutazása,
- turista és egyéb csoportokat szállító autóbusz vezetők beutazása,
- speciális tevékenység folytatása (pl. régészet),
- filmforgatás, illetve
- hegymászás az egyes különleges engedélyt igénylő hegységekben (pl. Ararat)

A vízumkérelmet a Török Köztársaság budapesti nagykövetsége konzuli osztályán kell benyújtani. Elérhetőségük: 1062 Budapest, Andrássy út 123, telefon: 478 91 30, fax.: 344 51 43, e-mail: budapest@turkishembassy.hu, honlap: www.budapeste.be.mfa.gov.tr, valamint 2016. január 5-től az alábbi internetes felületen: www.evisa.gov.tr (e-Visa) is kérelmezhető a

beutazási engedély. A török vízum típusokkal kapcsolatosan itt tájékozódhat: www.mfa.gov.tr/visa-information-for-foreigners.en.mfa.

(Forrás, további hasznos információk: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?torokorszag>, Magyarország Főkonzulátusa, Isztambul)

3. Egészségügyi helyzet

Ajánlott mindenre kiterjedő utas- és balesetbiztosítás megkötése. Kérjük, hogy ne hagyatkozzanak a bérelt gépjármű baleset biztosítására, bizonyos esetekben ugyanis a fenti biztosítás nem állja a kórházi kezelés költségét. Törökországban az egyes kórház típusok között jelentős különbségek mutatkozhatnak. A mintegy 1500 török kórház egyharmada magánkórház (özel hastanesi). Ezen kórházak színvonala a legmagasabb, ugyanakkor a szolgáltatásaik díjszabása is jelentősen magasabb, mint az állami kórházaké.

Törökországban a külföldi turisták és egyéb érdeklődők részére telefonos call center szolgáltatás működik. A call center többek között felvilágosítást nyújt a magán-, illetve állami kórházakról, illetve a külföldiek számára díj ellenében használható betegszállítási lehetőségekről is. A szolgáltatás angol (1. menüpont), német (3. menüpont), arab (4. menüpont) és orosz (2. menüpont) nyelven érhető el. A szolgáltatás Törökországból a török, illetve magyar (roaming esetében) hálózatokról közvetlenül – előhívó nem szükséges - a 444 4728 telefonszám hívásával vehető igénybe.

Tanácsoljuk, hogy a törökországi tartózkodás során mindvégig csak palackozott vizet fogyasszanak. Csapvíz fogyasztását nem ajánljuk.

Az [Országos Epidemiológiai Központ](#) tájékoztatója szerint a Törökországba készülőknek kötelező oltás nincs. Számos oltás felvétele viszont ajánlott: Hepatitis A és B, hastífusz, diftéria-tetanusz, veszettség.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?torokorszag#d>

4. Közbiztonság

I. Az ország legnagyobb része utazás és ott tartózkodás szempontjából "II. Fokozott biztonsági kockázatot rejtő országok és térségek" kategóriába tartozik.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Törökország vonatkozásában azt tanácsolja, hogy az országba utazó magyar állampolgárok különös körültekintéssel készüljenek fel utazásukra, tanúsítsanak fokozott elővigyázatosságot az utazás idején, és tartózkodjanak a tüntetéseken, tömegdemonstrációkon való részvételtől, kerüljék azok helyszínét, különösképpen a nagyvárosok azon városrészeiben, melyeket turisták nem látogatnak, vagy ahol nincsenek idegenforgalmi látnivalók (Isztambul esetében különösen ilyen lehet például Gazi, Okmeydanı, esetleg Sancaktepe, Avclar egyes részei is). Ha ilyen városrészben járva tapasztalnak tüntetést és/vagy tömegdemonstrációt, különösen fontos, hogy mielőbb elhagyják a környéket.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium javasolja továbbá, hogy a Törökországba utazók viselkedésükkel, öltözködésükkel tartsák tiszteletben az iszlám vallásnak a török lakosság jelentős része által követett hagyományait, valamint az egyéb helyi szokásokat.

II. A Külgazdasági és Külügyminisztérium Délkelet-Törökország egészére vonatkozóan fokozott óvatosságra inti az utazókat. Ezekben a tartományokban nagyon gyakoriak a hatóságokkal való összetűzések, számos helyen katonai biztonsági zónákat alakítottak ki, hosszabb-rövidebb időre kijárási tilalmat rendelnek el. Ezekben az elsősorban kurdok lakta délkeleti tartományokban mindennapossá váltak a terrormerényletek, melyeket egyelőre elsősorban katonai, rendőri és politikai célpontok ellen követnek el.

Az elmúlt időszakban több emberrablás is történt a délkeleti térségben, amit útlezárással, autóbuszok megállítása útján hajtottak végre fegyveresek.

III. Délkelet Törökország térségén belül is a minisztérium javasolja, hogy az állampolgárok kerüljék el a szíriai határ menti tartományokat: Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Sirnak. Ezek a tartományok a konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény alapján „utazásra nem javasolt térséggé” vannak nyilvánítva.

A Szíriában folyó harcok során többször előfordult, hogy a török-szír határ közelében rakétákat lőttek át török területre. A Külgazdasági és Külügyminisztérium az átlövésekre, illetve a határ mentén előforduló fegyveres összecsapásokra való tekintettel – életük és testi épségük megóvása érdekében – semmiképpen sem javasolja, hogy magyar állampolgárok megközelítsék a török-szír határ térségét. Az ezeken a területeken tartózkodó magyar állampolgárokat pedig arra szólítja fel, hogy haladéktalanul hagyják el a térséget.

Abban az esetben, ha mégis az említett területekre utaznának, feltétlenül töltsék ki az [Online adatlap konzuli védelemhez](#) formanyomtatványt, továbbá javasoljuk, hogy kerüljék az éjszakai utazást, helyváltogatást. Szállás kiválasztásakor győződjenek meg arról, hogy az nem katonai, csendőri, rendőri objektumok közvetlen közelében helyezkedik el.

IV. A Konzuli Szolgálat felhívja a magyar állampolgárokat, hogy a fentiekben részletezett okok miatt csak a feltétlenül szükséges, halaszthatatlannak tekinthető esetekben utazzanak a délkelet-anatóliai térség következő tartományaiba: Siirt, Tunceli, Ağrı, Bingöl, Muş, Batman, Van, Kilis, valamint Hakkari és Diyarbakır.

Törökországban az elmúlt időben több, kurdok által szervezett tüntetés volt, elsősorban Isztambul, Siirt, Mardin, Diyarbakır, Muş, Van és Hakkari tartományokban. A lázongások miatt a török hatóságok bármikor kijárási tilalmat rendelhetnek el. Az utóbbi időszak terrorcselekményeit követően egyre erőszakosabb tiltakozáshullám bontakozott ki Törökországban. Ennek során 2015 szeptemberében Ankarában, Antalyában, Alanyában, Rodostóban, Niğdebende, Kayseriben, Mersinben, Sakaryában és számos más tartományban, összesen 128 helyen folytak tüntetések. Több helyszínen, elsősorban a dél-keleti régiókban, személyeket és járműveket is atrocitás ért, üzleteket gyújtottak fel, kirakatokat, házak ablakait törték be. A biztonsági erők több helyszínen számos halálos áldozattal járó, komoly terrorellenes műveleteket hajtottak végre. Az elmúlt időszakban több merényletet követtek el Isztambulban és Ankarában is.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?torokorszag#d>

5. Infrastruktúra, közlekedés

- Törökországban az áru- és személyfuvarozás jelentős részben közúton történik. A közúthálózat hossza 65 382 km, amelyből 2 127 km autópálya. Törökországban az általános sebességhatárok: 50 km/h városban, 90 km/h főúton, 120 km/h autópályán. Törökországban az autópályák és a Boszporusz hidak fizetősek. Az autópálya díjat, nem lehet készpénzben vagy hitelkártyával kiegyenlíteni, hanem már a felhajtáskor rendelkezni kell egy speciális feltölthető kártyával (KGS), vagy rádióchip-rendszerrel (OGS). A KGS kártyákat bizonyos török bankokban és néhány kijelölt autópálya-fizetőkapunál is meg lehet venni. A Törökországba autóval érkezőknek Törökországra is érvényes biztosítással kell rendelkezniük. Amennyiben a forgalmi engedélyben szereplő személy nem utazik az autóban, ajánlott legalább egy angol nyelvű közjegyző által hitelesített meghatalmazással alátámasztani, hogy az autó vezetője jogosult azt használni.
- Gyakoriak a dugók, és a reptéri transzfer hosszú ideig tarthat.

- A távolsági tömegközlekedésben a vezető szerepet az autóbuszjáratok kapják, az országban több száz busztársaság üzemel, a nagyobb városok között akár 15-20 percenként is járnak buszok.
- Törökországnak 47 repülőtere van, ezek többsége az ország belső forgalmát bonyolítja.
- Az ország 8.333 kilométernyi tengerparttal rendelkezik, ezért rendkívül elterjedt a tengeri fuvarozás. Az ország 69 tengeri kikötővel rendelkezik, ezek közül a legnagyobbak Isztambul, Mersin, Izmir, Iszkenderun, Izmit, Samsun, illetve Trabzon városokban található.
- Törökországban a hálózati feszültség 220V / 50Hz, az elektromos csatlakozók megegyeznek a Magyarországon használtakkal. A feszültségingadozás gyakori jelenség, és áramkimaradások is előfordulnak.

(Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?torokorszag#b>,
<http://www.hipa.hu/Region/Turkey/Info>,
http://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%B6r%C3%B6korsz%C3%A1g_turizmusa)

6. Repülőterek

Nemzetközi repülőterek száma: 21

(Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airports_in_Turkey)

Repülőjáratok Budapestről: három légitársaság (Türk Hava Yollari, Wizzair, Pegazus) naponta több közvetlen járatot indít Isztambulba. Isztambuli átszállással valamennyi belföldi repülőtér minimum napi két járatpárral elérhető. és számos járat egy átszállással a nagyobb törökországi városokba.

7. Banki szolgáltatások elérhetősége

- Török Központi Bank: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasi AS (<http://www.tcmb.gov.tr>)
- Helyi bankok például: Ziraat Bankasi, Bankasi, Garanti Akbank TAS, Alternatif Bank, DenizBank, Finansbank, Oyak Bank, Sekerbank, Turkiye Is Bankasi AS (Isbank).
- A bankfiókok általában 9:00-tól 17:30-ig vannak nyitva hétfőtől péntekig. A legtöbb bank kínál online, illetve telefonos banki szolgáltatásokat, melyek a nap 24 órájában elérhetőek
- A nagyobb bankok lakossággal kapcsolatos szolgáltatásai kiterjedtek, és számos bank nyújt szolgáltatásokat vállalatoknak is.
- A folyószámla-szolgáltatást általában napi ügyintézésre használják, alacsony kamatokkal. Török líra és külföldi valuta alapú számla is nyitható.
- A megtakarítási számlák magasabb kamatot adnak, de ezeknél korlátozott az elhelyezett pénzhez való hozzáférés (gyakran egy határozott időtartamig).
- A tartós befektetési számlák nyújtják a legmagasabb kamatot, de ezeknél a lejáratig nem lehet hozzáférni az elhelyezett összeghez.
- A számlanyitáshoz útlevele, adószámra, kitöltött aláírás-igazolási adatlapra, valamint lakóhely-igazolásra (pl. egy friss közmű-számlára) van szükség.
- A bankautomaták elterjedtek, általában sokféle bankkártyát (főleg Visa és MasterCard) elfogadnak, a pénzfelvétel általában nem ingyenes, jellemzően egy fix összeget és a kivett pénz 3%-át kell kifizetni érte.
- Törökországba bármilyen nagy összeg bevihető külföldi valutában.

(Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

<http://www.barclayswealth.com/international/support-information/international-banking/moving-to-turkey.htm#>)

8. Egyéb

- Törökország telefonos ország hívószáma: 90. Ankara körzetszáma: 312.
- Törökországban a hivatalos munkaidő heti 45 óra. 15 év alattiak (különösen veszélyes, nehéz munkakörökben 18 éven aluliak) nem foglalkoztathatók. Az évi túlmunka maximuma évi 270 óra, vagy 90 nap. A legkevesebb évi szabadság 14 nap. Az állami vállalatok, a magánvállalatok egy része, a bankok és a közintézmények szombaton zárva tartanak, a hétköznapi munkaidő általában 9:00 órától 17:30-ig tart. Az üzletek a nagy bevásárlóközpontokban szombat-vasárnap is nyitva vannak.
- Törökországban zárt térben, így a zárt légtérű vendéglátóhelyeken is, tilos a dohányzás.
- Törökország területének nagy része kiemelten földrengésveszélyes zónába tartozik. Hosszabb kint tartózkodás, lakás- vagy irodabérlet esetén célszerű tájékozódni az adott épület földrengés-állósági minőségéről és a helyi mentési, menekülési lehetőségekről. (Forrás: <http://hipa.hu/Region/Turkey/Info>)

Kultúra

1. Vallás, vallási szokások

Törökország szekularizált állam, nincs hivatalos vallás az országban, ám a lakosság 99%-a muszlim, körülbelül háromnegyedük a szunnita ághoz tartozik. Bár vallásszabadság van érvényben, a vallást feltüntetik a személyazonosságot igazoló okmányokon, és a szunniták bizonyos esetekben előnyben részesülnek. Az általános- és középiskolában is kötelező a szunnita vallási oktatás, és a mindennapi életben is meghatározó elem a vallás. A lakosság több, mint 60 százaléka igyekszik betartani a vallási előírásokat, és további 35 százalékuk vallja magát hívőnek, de a vallási előírások betartásához nem ragaszkodik.

(Forrás és további információk: http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Turkey , <http://www.law2.byu.edu/lawreview/archives/2002/2/Okt10.pdf>)

2. Fontosabb ünnepek

- Január 1. Újév
- Április 23. Nemzeti szuverenitás napja és Gyermeknap
- Május 1. A munka és szolidaritás ünnepe
- Május 19. Ifjúsági és sportünnep, megemlékezés Atatürkről
- Évente változó időpontban: a Ramadánt lezáró „Seker Bayrami”
- Augusztus 30. Győzelem ünnepe
- Október 29. Köztársaság napja
- Évente változó időpontban: Áldozati ünnep „Kurban Bayrami”

Az iszlám ünnepek a hold tevékenységéhez kapcsolódnak, így évente más-más időpontban vannak. A Ramadán alatt a muszlimok nappal böjtölnek. Az ünnepnap és a hétvége közti napokat időnként – egyedi döntés alapján – munkaszüneti nappá nyilvánítják, hosszabb pihenőt biztosítva ezzel. A közlekedés és a szállodák ilyenkor a szokásosnál zsúfoltabbak és drágábbak. (Forrás:

<http://hipa.hu/Region/Turkey/Info>)

3. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- Az üzletkötés esetén fontos tényező a személyes ismeretség, ezért a megbeszélések gyakran csevegéssel indulnak
- Üdvözlésként a kézfogás elterjedt, de távozáskor nem szokás kezet rázni. A férfiak időnként mindkét kezüket használják a kézfogáshoz, barátságosságuk jeleként. Közelebbi viszonyoknál az arcon csókolás is elterjedt.
- Találkozót egy-két héttel korábban szokás megbeszélni, és illik pontosnak lenni. A legtöbben megbeszélt találkozó nélkül is fogadják partnerüket, ha idejük engedi.
- A személyes kapcsolatokat nagyra értékelik, és minden üzleti tárgyalás is személyes beszélgetéssel indul, amelyhez jó téma lehet a család, az ételek vagy a sport.
- A fejrázás Törökországban nem a tagadást, hanem a nem értést fejezi ki.
- A törökök a személyes vagy telefonos megbeszélést preferálják az írásos kommunikációval szemben.
- Férfiak megszólításakor a „Bey”, nők esetén pedig a „Bayan” vagy a „Hanim” előtagot használják.
- Az ajándékozás nem elterjedt, de a kisebb ajándékokat örömmel elfogadják.
- A névjegykártyák cseréje megszokott, jó, ha a kártyán törökül is szerepelnek az információk.
- A megbeszélések elején kávé vagy teát kínálnak, amit nem illik visszautasítani.
- Tárgyaláskor a pénzügyi előnyök hangoztatása mellett fontos érv lehet a megbecsültség és presztízs, amit az üzlet hozhat.
- Szokás az üzletfelet vacsorára hívni, és a meghívást udvariatlanság visszautasítani. Étkezés alatt nem illik üzletről beszélni. A számlát mindig a vacsorát kezdeményező fizeti.
- A meghívást illik viszonzni.

(Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

<http://www.startupoverseas.co.uk/starting-a-business-in-turkey>,

<http://www.turkey.doingbusinessguide.co.uk/>)

4. További hasznos információk a kultúráról angol nyelven

Török Kulturális Alapítvány weboldala: <http://www.turkishculture.org/lifestyles/turkish-culture-portal/the-women-201.htm>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.turkey.doingbusinessguide.co.uk/>

További információk, linkgyűjtemény

1. Általános információk

Business Hungary: <http://businesshungary.gov.hu/orszagismerteto?orszagismerteto-torokorszag>

Wikipedia oldal magyar nyelven:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%B6r%C3%B6korsz%C3%A1g>

Wikipedia oldal angol nyelven: <http://en.wikipedia.org/wiki/Turkey>

Az ország hivatalos honlapja angol nyelven: <https://www.turkiye.gov.tr/>

CIA Factbook angol nyelven:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html>

A Világbank adatbázisa angol nyelven:

<http://data.worldbank.org/country/turkey>

A törökországi központi statisztikai hivatal angol nyelven:

<http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa angol nyelven – tudnivalók a vállalat alapításról:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/turkey/>

Kormányzati portál: http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pg_Main.aspx

Külgügyminisztérium: <http://www.mfa.gov.tr/default.en.mfa>

Belügyminisztérium: <http://www.mia.gov.tr/>

2. Angol nyelvű napilapok

Daily News: <http://www.hurriyetdailynews.com/>

Turkish Press: <http://www.turkishpress.com/>

3. Nagyobb repterek, légitársaságok

Atatürk International Airport: <http://www.ataturkairport.com/en-EN/Pages/Main.aspx>

Sabiha Gökçen International Airport: <http://www.sabihagokcen.aero/homepage> Turkish

Airlines: <http://www.turkishairlines.com/>

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

Írta: Bárdits Anna
Frissítette: Nagy Szidónia

Közreműködött:

Alberti Éva
Bárdits Anna
Hajdu Miklós
Makó Ágnes
Révész Erika
Tóth István János
Varga Anita
Verba Zoltán

Projektvezető:

Makó Ágnes (vezető kutató, GVI)
e-mail: agnes.mako@gvi.hu

Kutatásvezető:

Tóth István János, Ph.D.
tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,
ügyvezető igazgató, MKIK GVI
e-mail: istvan.janos.toth@gvi.hu

A kézirat első verziója lezárva: 2013. november

A frissített verzió lezárva: 2015. február

Az országprofilat Tepes Anna, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nemzetközi Igazgatóság, 2016 júniusában frissítette.

Projekt: ORSZÁGPROFIL_2013 és ORSZÁGPROFIL_2014

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet

Cím: 1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

E-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>